



ניתוח האיומים והאתגרים בזירות השונות: ישראל בראי הפסקת האש

עם איראן

עמידה על האינטרסים מול טהרן, האצת הפעילות בעזה, הרחבת הסכמי אברהם והפניית קשב

לאיום הטורקי: המלצות לפעולה בטווח הזמן הקרוב והבינוני

אלי קלוטשטיין ורותי פינס פלדמן

נקודות עיקריות

- אחרי שארה"ב הביאה להפסקת אש בין ישראל לאיראן בעקבות המתקפה נגד מתקני הגרעין, יכולה הממשלה בירושלים לציין את רשימת הישגיה במלחמה: הסגה לאחור של תוכניות הטילים והגרעין, חידוש ההתרעה הישראלית ושיקום הדימוי של יצירתיות ונועזות התקפית, ביסוס המעמד של כוח אזורי, "שמיים פתוחים" עד איראן ותמיכה אמריקנית פומבית ורחבה. אך עלינו להבטיח כי הישגים אלה נשמרים בכל הסכם עתידי מול איראן.
- כעת נדרשת ישראל לגבש תמונת מצב עדכנית ומתעדכנת של מצב תוכניות הטילים והגרעין, לצד הבנת הנזק שנגרם להן. במקביל, יש להתמקד בחידוש המלאים של מיירטים, חימושים, דלק ועוד, ובניית "בנק מטרות" חדש באיראן למקרה של התלקחות העימות.
- בשלב הבא ישראל צריכה להיערך לכמה תסריטים ביחס לאיראן, ובהם האפשרות להסכם גרעין עם האמריקנים והיכולת להשפיע עליו בהתאם לאינטרסים שלנו; הסלמה עתידית וחידוש האש; מצב ביניים של משא ומתן נמשך, ייתכן תוך הסכם זמני; ואף אפשרות סבירה פחות של התקלחות מלחמת התשה מול איראן, שתימשך זמן רב.
- בכל מציאות הסכמית עלינו לשאוף לקדם בניית מנגנוני אכיפה יעילים וקפדניים – או להבהיר כי איננו מחויבים להסכם כלשהו, וכי נמשיך לפעול נגד כל מהלך איראני שייתפס כמסכן את ביטחוננו. בהינתן מצב של הסלמה, צריכה ישראל לשאוף לערער את יציבות המשטר האיראני ככל האפשר, עד להפלתו. יש לשמור על תפיסה יוזמת ויצירתית, הפועלת לסכל מנגד את האיומים עלינו מחוץ לגבולות ישראל.
- בזירה הבינלאומית צריכה הממשלה בירושלים לקדם בניית משטר של עיצומים נגד איראן על בסיס הפרותיה בתחום הגרעין בעבר וגילויים על פעילותה בהווה, כולל בתחום הטילאות - שבמלחמה התברר כי גם הוא מהווה איום קיומי על ישראל.
- יש לנקוט אמצעים ישירים ועקיפים להחלשת מיליציות פרו-איראניות, כולל החות"ים, חיזבאללה וגורמים בעיראק. במקביל, יש להרחיב את מעגל המדינות החברות בהסכמי אברהם, ולבחון אפשרות של צירוף מדינות באזור שחוו שינויים משמעותיים באחרונה, כגון סוריה ולבנון, למסגרת הסכמית כזו. בד בבד, יש להקדיש מאמצים למעקב אחר התפתחות האיום הטורקי על ישראל.
- בהינתן מיקוד מחודש של הקשב העולמי ברצועת עזה, צה"ל מוכרח להגביר את קצב העשייה שם עד להפלת חמאס. יש להמשיך במאמץ ההומניטרי הישיר מול האוכלוסייה האזרחית בעזה, כדי להגביר את הניתוק בינה ובין ארגון הטרור, ולהוסיף להשמיד נכסים ותשתיות שלו, הנהגתו ולוחמיו. במקביל, יש להיערך לחידוש יוזמות מדיניות לקידום פתרון שתי המדינות ולהפסקת המלחמה בעזה.



מבוא

המתקפה של ארה"ב על שלושה האתרים המרכזיים של מתקני הגרעין באיראן (נתנו, פורדו ואספהאן) סימנה מעבר לשלב חדש במערכה נגד תוכנית הגרעין של טהרן, כאשר לישראל הצטרפה באופן פעיל המעצמה האמריקנית. היא עשתה שימוש ביכולותיה המיוחדות כדי לתקוף בעיקר את אתר העשרת האורניום המבוצר בפורדו, השוכן בתוך בטן ההר, ולפי הערכות ראשוניות היא גרמה לו נזק ניכר, ואולי אף השביתה אותו מפעילות. אלא שמבעוד מועד איימו האיראנים כי הצטרפותה של ארה"ב למלחמה תגרור תגובה נוקשה, ובין היתר התריעו כי יתקפו בסיסים אמריקניים באזור ויחסמו את מצרי הורמוז, יערבו את ארגוני השלוחה שלהם (פרוקסי) במתקפות נגד האמריקנים, ויבצעו פיגועים גם על אדמת ארה"ב דרך תאי טרור רדומים. כך למשל, חיזבאללה התבקש לתקוף את ישראל, ואילו החותמים הכריזו כי יחדשו את המתקפות נגד אוניות אמריקניות בפתח הים האדום. גם הארגונים הפרו-שיעיים בעיראק הכריזו כי יתקפו בסיסים של צבא ארה"ב.

כיממה וחצי אחרי התקיפה האמריקנית ביצעו האיראנים פעולת תגמול מוחצנת ובמידה רבה מבוזמת נגד בסיסים אמריקניים בקטר ובכווית, שלא הביאה לפגיעה בנפש או לנזקים, ולפי דיווחים תואמה מראש מול מדינותיה השכנות של איראן כדי למזער את הסיכוי להסלמה נוספת. ארה"ב אף קיבלה הודעה מראש על עצם המתקפה, כדי שתיערך אליה, ולפי דיווחים גם ישראל יודעה בסוד הדברים. שעות ספורות לאחר המתקפה הזאת הודיע נשיא ארה"ב דונלד טראמפ כי השיג הפסקת אש בין ישראל לאיראן, שהופרה על ידי איראן כשלוש שעות לאחר כניסתה לתוקף. ההפרה גררה תגובה ישראלית, אך בעקבות לחץ של הנשיא טראמפ היא הייתה מוגבלת מהמתוכנן – ואף מנוגדת להצהרותיה של ישראל כי תגיב בחומרה לכל הפרה.

המציאות החדשה שנוצרה כעת באזור בעקבות המלחמה באיראן מחייבת את ארה"ב ואת ישראל, המנהלות שיח פעיל ולעיתים אף מתאמות את פעולותיהן, לנסות לבחון את האתגרים בזירות השונות של המזרח התיכון ולתת להם מענה, לבחון אם האינטרסים שלהן עדיין תואמים ולשרטט תוכניות פעולה חדשות בהתאם לכך. להלן ניתוח של חוקרי מכון משגב על האיומים והמענים בזירות העיקריות באזור, בהתאם לתסריטים השונים שאנו סבורים כי עשויים להתפתח בתקופה הקרובה.

איראן

ישראל סיימה את המלחמה באיראן בשלב הנוכחי כאשר היא יכולה לזקוף לזכותה רשימת הישגים. היא הצליחה לפגוע ברכיבים רבים של תוכנית הגרעין ולהסיג אותה לאחור, לפי הערכות, זמן רב: בעקבות המתקפות של ארה"ב וצה"ל האתרים בנתנו ובאספהאן ככל הנראה הושמדו, כור המים הכבדים שנבנה באראכ הותקף ונפגע, וגם המתקן בפורדו נפגע באופן קשה, וייתכן שאף יצא משימוש. במקביל, ישראל חיסלה רבים מראשי תוכנית הגרעין שהובילו אותה במשך שנים ארוכות, ויהיה לאיראן קשה לחפות על הניסיון והמיומנויות שאבדו עם מותם. טרם ברור, עם זאת, מה עלה בגורלם של מאות קילוגרמים של אורניום שהעשירה איראן לרמה של 60 אחוזים: ייתכן שחלקו הוברח, חלקו נפגע בתקיפות בנתנו ובאספהאן, וחלקו נקבר מתחת להריסות.

ישראל יכולה גם לזקוף לזכותה פגיעה ניכרת בתוכנית הטילים האיראנית: תשתיות ייצור רבות נפגעו, כולל מערבליים פלנטריים המשמשים לייצור דלק מוצק לטילים; הושמדו כ-65 אחוזים מהמשגרים האיראניים, המהווים צוואר בקבוק ליכולת השיגור שלהם; והותקפו גם מאגרי טילים ברחבי הרפובליקה האסלאמית, מה שמצמצם את מספר הטילים הזמינים ברשותם בעת הנוכחית לכאלף בסך הכול.

המלחמה באיראן הצליחה גם לשים חותמת סופית, אולי, על שיקום ההרתעה שניזוקה בעקבות מתקפת 7 באוקטובר. המתקפה תפסה את איראן בהפתעה, שכן היא לא ציפתה למכת מחץ כזו של צה"ל אחרי יותר משנה



וחצי של לחימה בעזה ובזירות אחרות – ובוודאי לא ציפתה לחיסול מידי של ראשי הממסד הצבאי ושיבוש מערך הפיקוד והשליטה שלה. כמו כן, היא החייתה את הדימוי הישראלי של יצירתיות ונועזות התקפית, מציאת פתרונות וניצול חולשות היריב לצורך הפתעתו והבסתו בשדה הקרב. בתוך כך, הצליחה מערכת הביטחון לבסס את המעמד הישראלי של הגמוניה אזורית.

הישג אחר במלחמה הוא נטרול יכולות ההגנה האוויריות של איראן ושלוחיה באזור, כך שכעת – ולפחות בטווח הזמן הקרוב – נוצר מצב של "שמיים פתוחים" באופן יחסי, בנתיב ישיר מישראל עד איראן עצמה ובכ-80 אחוזים משטחה. כמו כן, ארה"ב וישראל הדגישו את שיתוף הפעולה הקרוב שלהן, את השיח הישיר בין מנהיגיהן, את המחויבות האמריקנית לביטחונה של ישראל ואת תמיכתה בפעולותיה הצבאיות.

בשלב הראשוני מיד אחרי המלחמה, נדרשת ישראל לכמה פעולות: עליה לחדש את מלאי הטילים המיירטים ולהגדיל את מערך ההגנה האווירית שלה, בדמות מערכות לייזר שישפקו אפשרות נוספת לירוט כטב"מים ורקטות בטווח קצר מזירות קרובות. כמו כן, עליה להפיק לקחים ממתקפות הטילים האיראניות במהלך המלחמה כדי לשפר את מערך ההגנה מפני טילים בליסטיים (הגם שרשם שיעורי הצלחה של כ-80 עד 90 אחוזי יירוט), ולהתאים אותו לסוגי הטילים שמפתחת טהרן.

בנוסף צריך צה"ל לחדש את מלאי הדלק והחומרים שלו, ומערך המודיעין נדרש לנצל את הזמן – ייתכן בשיתוף פעולה עם האמריקנים – כדי לבנות "בנק מטרות" חדש באיראן. מאגר זה יכלול יעדים של תשתיות פיזיות בתחום הגרעין והטילאות, וכן דמויות המיועדות לחיסול כדי להחליש את יכולותיה הצבאיות והמדיניות של הרפובליקה האסלאמית. בד בבד, ישראל צריכה להקדיש תשומת לב ניכרת לסיכול חתרנות איראנית בגבולה, לחשוף מרגלים ואת מפעיליהם, ולנקוט יד קשה בענישה פלילית נגד מרגלים כדי להרתיע אחרים מלנקוט קו פעולה דומה.

במקביל, המודיעין הישראלי חייב לבנות תמונת מצב של תוכניות הטילים והגרעין באיראן, להבין את היקף הנזק שנגרם להן ולבחון מה ניתן לעשות עוד – בגלוי ובסתר – כדי לשבש את פעילותן. טהרן צפויה להסתיר את היקף הנזק, וייתכן שאף תבחר, בהתאם להצהרותיה ערב המלחמה, לפרוש מהאמנה נגד הפצת נשק גרעיני (NPT) או להפסיק את שיתוף הפעולה עם הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א) – פעולה שהמג'לס האיראני כבר אישר בהצבעה מיד לאחר המלחמה.

לפיכך, ישראל צריכה להמשיך בפעולותיה העצמאיות למעקב אחר הגרעין האיראני, ולבדוק את מידת התקדמותו, אם תהיה כזו. באופן פומבי, הנשיא טראמפ לא משאיר מקום לערער על כך שתוכנית הגרעין האיראנית הושמדה לחלוטין, כלשונו, בעקבות המתקפה האמריקנית. לכן ייתכן כי ישראל תיתקל בקושי מסוים מול הממשל ובצורך לשכנעו כי איראן מקדמת מחדש את התוכנית, אם כן אכן יקרה. בה בעת, טראמפ עצמו הדגיש פעמים רבות – אפילו במהלך עצירת המתקפה הישראלית בתגובה להפרת הפסקת האש – כי לאיראן לא יהיה נשק גרעיני, וכי אם התוכנית תשוקם היא תותקף בידי ארה"ב. יש להעמידו בפני התחייבות זו, ולהתעקש שיכבד אותה.

בזירה המדינית הממשלה בירושלים יכולה לנהל שיח עם בעלות בריתה בעולם, כולל מדינות ה-E3 (צרפת, בריטניה וגרמניה) על בחינת האפשרות לחדש את משטר העיצומים על איראן, כולל באמצעות מנגנון ה"סנאפבק". זאת, על בסיס ההכרזה ערב המלחמה כי איראן הפרה את מחויבויותיה במסגרת NPT, בעקבות פעולותיה בתחום הגרעין והטילאות בהווה, ומתוך ראייה עתידית של האיום שהיא מהווה לישראל, לארה"ב ולמדינות מערביות נוספות בעזרת מימון טרור עולמי ואזורי. את משטר העיצומים הללו יש לשאוף להחזיק



בתוקף עד שיוכח שאין בו כבר צורך, ויש ללוות את המהלך כולו במערכה מדינית והסברתית נגד איראן, תוך פרסום ההפרות השונות שביצעה בתחום הגרעין והירי המכוון שלה במהלך המלחמה נגד אוכלוסייה אזרחית. זו דוגמה להתנגשות אפשרית בין האינטרסים של ארה"ב וישראל: אם האמריקנים אכן יתירו לאיראנים לסחור בנפט עם סין, כפי שהצהיר טראמפ שיעשה, תהיה זו זריקת עידוד עצומה לכלכלה האיראנית – שתאפשר למשטר האייתוללות להפנות כספים רבים לשיקום מערכי הגרעין, הטילאות והטרור. יש לבוא בדברים עם הממשל על הסוגיה הזאת, ולנסות לשכנע אותו לחזור בו מכוונה זו. באיראן כבר נשמעים קולות המדברים על הגדלת טווח הטילים שברשות הרפובליקה האסלאמית כדי שיגיעו גם לאירופה, ויש להדגיש עובדה זו במהלך הדיונים עם בני השיח של ישראל.

תסריטים עתידיים

בעקבות הפסקת האש והישגי המלחמה, צפויות המדינות האירופיות לנסות להתניע הליך של הידברות עם איראן, ייתכן גם מול ארה"ב, בניסיון ליצור מסגרת הסכמית להמשך היחסים עם טהרן, ובפרט בתחום הגרעין. חשוב להדגיש כי האיראנים הם אומני המשא ומתן, מומחים במשיכת זמן ובמתן תשובות דו-משמעיות ולא ברורות, ולכן קיים סיכוי סביר כי דיונים כאלה יימשכו תקופה ארוכה למדי.

בראייתנו, ישנן שלוש אפשרויות סבירות כעת, ועוד אפשרות אחת שסבירותה נמוכה יותר.

אפשרות א': הליכה להסכם - ישראל צריכה לעמוד על האינטרסים שלה במסגרת הסכם אפשרי של האמריקנים עם איראן, ולהבהיר כי תמשיך לקדם את יעדיה במנותק מכל הבנות שאינן עולות בקנה אחד עם האינטרסים שלה. יש להניח בסבירות גבוהה כי איראן תנצל את הזמן להתאוששות, התחמשות (באופן עצמאי, או באופן ניכר ומוגדל באמצעות שיתוף פעולה עם מדינות כגון רוסיה, סין או אפילו פקיסטן וצפון-קוריאה, שיאפשרו לה להגדיל את יכולותיה ולשפרן ממצבן ערב המלחמה) ולמיצוי תחושות הנקמה נגד ישראל בטווח הזמן הבינוני.

לכן ישראל צריכה להדגיש בשיח עם האמריקנים כי היא תומכת במציאות הסכמית הניתנת לאכיפה משמעותית בלבד, או שלא תהיה מחויבת להסכם כזה – ותפעל נגד כל מהלך איראני שייראה כמסכן את ביטחונה, ייתכן תוך גביית מחיר באמצעות פגיעה ביעדים שעד כה לא תקפנו, כגון תשתיות גז. עיקר המאמץ הישראלי בהקשר זה צריך להיות סיכול יכולת הטילאות האיראנית, שיכולה לשבש את שגרת החיים של אזרחי ישראל, ומהווה איום על העורף האזרחי. יש להנהיג מדיניות של "אפס סובלנות" לכל ירי טילים או הפרה בתחום זה, ולגבות מחיר מאיראן באופן מיידי ופומבי.

אומנם כעת נראה כי ייתכן שיהיו מקרים של התנגשות בין ישראל ובין הנשיא טראמפ, אולם סביר להניח שהתעקשותו על הפסקת האש בשלב זה הייתה גם עקב הצורך שלו לרצות את שני הבסיסים המנוגדים של תומכיו במפלגתו. בעתיד, במסגרת שיח ודברים, ייתכן שיהיה פתוח יותר לתקיפות ממוקדות. מכל מקום, ישראל צריכה לעשות את שיקוליה בהתאם לאינטרסים שלה, וכמו בעבר לפעול לעיתים גם במחיר התנגשות עם האמריקנים.

בהנחה שתוכנית הגרעין הוחזרה שנים לאחור, יש לבחון את התקדמותה במידת הצורך, אך האיום שנשקף ממנה בשלב זה הוא משני. עם זאת, האמירה של הבכיר הרוסי דמיטרי מדבדב, שלפיה יש מדינות שמוכנות להעביר ראשי קרב גרעיניים לאיראן, צריכה להדליק נורות אדומות בישראל. יש להקדיש לכך משאבים משותפים של מודיעין וסיכול עם ארה"ב ומדינות מערביות נוספות.



מול ארה"ב צריכה ישראל גם למצות ולממש כל התחייבויות וערובות שנתנה לביטחונה, לקדם את שיתוף הפעולה הצבאי והמודיעיני, ולהוסיף לבנות אפיקי פעולה ודרכי הידברות להתמודדות עם האתגרים בתחום האיראני וביתר הזירות.

אפשרות ב': חתירה אמריקנית להסכם ביניים - ייתכן כי זהו התרחיש שאנו נמצאים בו כעת. אם תרחיש זה אכן ממומש, יש להניח בסבירות גבוהה כי גם במסגרתו איראן תנצל את הזמן להתאוששות, התחמשות ומיצוי תחושות הנקמה נגד ישראל בטווח הבינוני. בנוסף, ישראל יכולה "להתמכר" במצב כזה למחשבה שהסכסוך נפתר והושג אפיק פעולה מניח על הדעת, בין היתר באמצעות האופן שבו "ימכרו" לציבור הישראלי כי ההסכם טוב לנו – אף שהוא יתברר כחתול בשק. ייתכן שהוא גם יוגש לישראל במקביל לתהליך נורמליזציה עם סעודיה, כדי לדאוג ש"האריזה" יפה, ואולי אפילו במסגרת הסכם אזורי כולל, ובו הבנות הקשורות לסיום המלחמה בעזה.

לפיכך, ישראל צריכה לסרב להתחייב לתנאי הסכם ביניים שאינו טוב דיו בראייתה, או אשר אינו מוביל בוודאות להסכם קבע שהוא קביל מבחינת ישראל. יש להיתלות במה שהנשיא טראמפ אמר בתחילת המלחמה, ולדאוג שלא ישנה את עמדתו לאחר התקיפה האמריקנית – אין פתרון חלקי, רק הכרעה מוחלטת או הסכם קבע טוב. אפשרות אחרת רק תגרור את ישראל ואיראן בסבירות גבוהה למדי לסבב נוסף של מלחמה בטווח זמן של שנים אחדות.

אפשרות ג': הסלמה בעתיד הקרוב או הבינוני - ישראל צריכה במצב כזה לשמר תיאום ושיתוף פעולה נרחב עם ארה"ב, ולחלק מטרות לתקיפה ומודיעין.

היעדים באפשרות זו :

תוכנית הגרעין – המשך הפגיעה בתשתיות ידע, חומרי גלם ותשתיות פיזיות. יש להסיג את התוכנית לאחור כמה שרק אפשר, עד חיסולה האפשרי.

תוכנית הטילים – המשך פגיעה בתשתיות אחסון ושיגור, לצד פגיעה נרחבת בתשתיות ייצור ובמאגרי החומרים הפיזיים המשמשים לתעשיית הטילים, כדי לסכל את הפוטנציאל האיראני של הרחבת התוכנית בעתיד.

מימון טרור – פגיעה באנשי משמרות המהפכה בדרג בכיר, וראשי כוח קודס בפרט, לצד שיבוש של הכנסות המשטר משלל פעילויות כגון הברחת נפט.

סיכול של פעולות לפגיעה בסדר העולמי – מניעה של ניסיונות המשטר ושלוחיו לבצע פעולות כגון סגירת מצרי הורמוז או באב אלמנדב; שיבושים אחרים שיוכלו לפגוע בשוק האנרגיה העולמי; פגיעה בנתיבי שיט ותעבורה אווירית.

ערעור יסודות המשטר – תקיפה של סמלי משטר, כולל הבסיג', המשטרה, משמרות המהפכה, בתי הכלא ומבני שלטון. בחינת האפשרות לתקיפת מטרות כלכליות, כל עוד הן לא מסבות פגיעה גדולה מדי באזרח הקטן. בחינת הפגיעה בראשי השלטון עצמו, כולל ח'מינאי, לצורך ערעור שרידותו.

הערה: ישנו שיווי משקל בין התועלת הנשקפת בפגיעה במטרות כלכליות ובראשי השלטון ובין הנזק שעולה מכך. צריך לבחון כל הזמן, במידת האפשר, את היתרונות והחסרונות של התנהלות כזו. אפשר שפגיעה בתשתיות, תמיכה באופוזיציה (כגון בבתי הכלא), וחיסול ראשי השלטון יסייעו לערעור יסודות המשטר גם אם ייגרם נזק לאזרח.

אפשרות ד': המשך הלחימה במתכונת של התשה (להערכתנו, בסביבות נמוכה יותר, גם בשל התנגדות אמריקנית) - בעקבות הפרות של הפסקת האש ותפתח מלחמת התשה עם האיראנים, שתימשך תקופה ארוכה



ותגבה מחירים כבדים משני הצדדים, בדומה למלחמת רוסיה-אוקראינה. במסגרת תסריט כזה, ישראל תמשיך לתקוף בשטחי הרפובליקה האסלאמית באופן ספורדי, למצות את "סל המטרות" שלה, לחסל בכירים בטהרן ולהשמיד יכולות. במקביל תגיב איראן בירי טילים בליסטיים וכתב"מים לעבר העורף הישראלי בקצב מדוד יותר, הנמשך זמן רב – אם כי הוא עשוי לגבות מחיר כבד מהעורף.

סבירותו של תסריט כזה, להערכתנו, נמוכה יחסית, שכן לאיראנים יש מספר מוגבל של כתב"מים וטילים, וישראל השמידה אתרי אחסון ושיגור, משגרים וגם אתרי ייצור של טילים. לדברי בכירים בישראל, השלמת מטרת סיכול יכולת הטילאות האיראנית כבר הייתה קרובה להשלמה ערב הפסקת האש. לפיכך, מכיוון שהשליטה הישראלית בשמי רוב שטחה של איראן כמעט מוחלטת, יש לה חופש פעולה להמשיך לדלל עוד את מערך הטילים האיראני ולסכל איומים מנגד, עד אשר ככל הנראה לא יישאר בידי טהרן כמעט כלי נשק מסוג זה. לפי היגיון זה, אפילו מלחמת התשה ככל הנראה לא תימשך זמן רב, שכן ישראל תוכל לסכל את איום הטילים תוך פרק זמן קצר יחסית.

יש לזכור כי אומנם לאיראן יש טילים מתקדמים יותר, שיכולת ההתחמקות שלהם ממערכות הגנת הטילים הישראליות גבוהה, אך בה בעת ככל שמספר השיגורים קטן – כך יש לישראל סיכוי גבוה ליירט אותם. ככל שמספר המשגרים והטילים שבידי האיראנים ירד (וכבר כעת ירד שיעור המשגרים לכ-35 אחוזים ממספרם הראשוני), כך הם יוכלו פחות "להרוות" את מערכות ההגנה של צה"ל.

לבנון

הזירה הלבנונית לא הסלימה מאז המתקפה על איראן, אולי על אף תחזיות מוקדמות פסימיות. חיזבאללה, כך דווח, אפילו סירב לדרישה איראנית להיכנס למלחמה, והרשויות הלבנוניות שיגרו איומים ברורים נגד מהלכים מעין אלה. התבטאויות של בכירים בלבנון דוגמת יושב ראש הפרלמנט הלבנוני, נביה ברי השיעי, שהצהיר כי לבנון תישאר נייטרלית – מעודדות ומעידות על שינויי עומק בלבנון בעקבות המלחמה בקיץ עם צה"ל. העובדה שחיזבאללה אכן לא נכנס למעגל הלחימה מעידה על עוצמת הפגיעה שספג, אף כי אסור להתמכר לתחזיות בדבר תפיסה של "הרתעה" שהוא מתנהל לפיה.

יש לשאוף להמשיך את השיחות הצדדיות, אם אכן מתקיימות, שעשויות להוביל לנורמליזציה בין ישראל לבין הממשלה בלבנון. מהלך זה יגדיל את ההתנגדות הפנימית לחיזבאללה, ויקטין את הסיכוי כי יגרור את המדינה למלחמה נוספת מול ישראל.

לצד זאת, מערכת הביטחון צריכה להקדיש תשומת לב מודיעינית לאפשרות של חידוש הלחימה מול חיזבאללה בתסריטים שונים, כולל מלחמת התשה איראנית מול ישראל. במצב כזה, הוא עשוי במיוחד לפעול באמצעות ירי תלול-מסלול, מתוך רצון לתאם את פעילותו עם טהרן ולהרוות את ההגנות הישראליות כדי ליצור כמה שיותר נזק לעורף. במקביל, יש להוסיף להתמקד בזיהוי מאמצים של ארגון הטרור השיעי להתחמש מחזק ולבנות תשתיות צבאיות בדרום לבנון, לצד המשך פעולות סיכול שימנעו ממנו לבטא את יכולותיו נגדנו – כולל בתחום סיכול תשתיות פיזיות ואמצעי לחימה, וכן צבירת כסף לצורך מימון פעילות הטרור.

בזירה המדינית יש להעביר מסרים להנהגה הלבנונית, דרך ארה"ב, הקהילה הבינלאומית (האוי"ם ויוניפי"ל, צרפת ועוד) וגם באופן פומבי, על המחיר שתשלם לבנון אם חיזבאללה יבחר להיכנס למערכה מחודשת מול ישראל. יש להבהיר לראשי הממשל בבירות כי המצב הביטחוני בדרום לבנון מצוי באחריותם, וכי עליהם לפעול בעצמם כדי לרסן את חיזבאללה.



תימן

במלחמה מול איראן התאפיינה הזירה התימנית בשקט יחסי, אפילו בהשוואה לשבועות קודמים, ייתכן בעקבות הפגיעה ברמטכ"ל החותיים במהלך ניסיון החיסול שלו. אפשרות אחרת היא שארגון המורדים התימני ניהל "כלכלת חימושים" למקרה שיידרש להצטרף באופן מתואם ועצים עם איראן למלחמה נגד ישראל. במהלך המלחמה נשמעו הערכות שבסך הכול יש לחותיים יתרה של כמה עשרות טילים בודדים, והפגיעה במערכות הייצור האיראניות בוודאי לא תסייע לשיקום מהיר של הארסנל שברשותו.

עם זאת, גם אחרי הפסקת האש, וברקע המשך הלחימה בעזה, קיימת אפשרות סבירה של המשך "טפטוף" של ירי מתימן מדי כמה ימים, אשר עד כה לא גרם נזק רב לעורף הישראלי. דברים ברוח כזו נשמעו מפי בכירים חותיים כבר עם היוודע דבר הפסקת האש באיראן, ומאז הפסקת האש כבר נורו שני טילים מתימן וכטב"ם אחד. ייתכן שזו גם תהיה אחת מדרכי הפעולה שיבחרו האיראנים כדי למצות את תחושת הנקם שלהם בישראל לאורך זמן, ולא באופן ישיר. קיימת סכנה כי האיראנים יישמו את אשר למדו מהמלחמה מול ישראל, ואין לזלזל באיום שעדיין נשקף מירי הטילים של החותיים, שכבר הוכיח בעבר את פוטנציאל הנזק שלו.

לפני ההפצצה האמריקנית על מתקני הגרעין אימו החותיים כי התפתחות כזו תוביל אותם להטיל מצור מחודש על פתח הים האדום ולהתקיף ספינות אזרחיות וצבאיות, וכלי שיט אמריקניים בפרט. אף שהסבירות של אפשרות כזו ירדה משמעותית אחרי הפסקת האש, לא ניתן לשלול כי החותיים ינסו לבחון את מימושה בטווח הזמן הקרוב. במצב כזה, יש לתאם עם ארה"ב את ניצול כוח האש העצום שריכזה במזרח התיכון, כולל נושאות מטוסים, כדי לחזור לפגוע במרכזי הכובד החותיים.

ללא קשר למהלך עניינים זה, ישראל נדרשת להמשיך לפעול עצמאית נגד החותיים, לבצע סיכולים ממוקדים (כמו התקיפה שביצעה נגד הרמטכ"ל שלהם) בהינתן הזדמנויות מודיעיניות, וכן לפגוע בתשתיות נשק, ממשל ואנרגיה. כך תבהיר ישראל לחותיים את מחירה של הסלמה והמשך הירי, ותגביל את היכולות שמצויות בידי ארגון הטרור. אף שחיל האוויר כבר אינו ממוקד עוד באיראן, יש להקצות לצורך משימה זו גם כוחות ימיים, בדומה לפעולה שנעשתה נגד הנמלים הימיים שבשליטת ארגון הטרור השיעי, כדי לגוון את אפשרויות הפעולה של ישראל ולתרגל את הכוחות בתסריטים שונים.

במקביל, ישראל נדרשת להבהיר כי ניסיון לפגוע בתעבורה האווירית והימית שלה יענה באותו מטבע. על צה"ל להמשיך את המצור על נמלי הים והאוויר של החותיים, לשבש ייבוא סחורות ולפעול למניעת הברחת נשק איראני מתקדם לחותיים. במקביל, יש גם לבחון אפשרות של סיוע לגורמי שטח בתימן, כגון הצבא המקומי, שיוכלו להוציא לפועל מתקפות נגד החותיים לצורך החלשת אחיזתם בחלקים ניכרים של המדינה.

ישראל צריכה גם לקדם מערכה מדינית ודיפלומטית נגד החותיים, המדגישה את הקשר בינם ובין האיראנים ואת היותם השחקן המרכזי שנותר בשטח כשלוחה איראנית, לאור העובדה ששאר הכוחות של ציר הרשע ספגו מישראל מכות קשות. יש להדגיש את מחויבותם לפטרון האיראני, את התפקיד השלילי שהם משחקים בשיבוש נתיבי הסחר העולמיים, את הדיכוי שהם מפעילים כלפי האוכלוסייה האזרחית בארצם, ואת היותם ארגון הטרור המכוון ירי טילים לעבר מרכזי אוכלוסייה. מהלך כזה יאפשר לישראל להמשיך לא רק בפגיעה באיראן עצמה, ראש התמנון שפועל נגדנו, אלא גם לטפל בזרועותיו השונות ולמנוע מהן את האפשרות להוסיף לפגוע בנו.



רצועת עזה

המערכה בעזה היא ראשית הצירים של המלחמה, והיא גם מוקד מרכזי שלה. שינוי המציאות האזורית ברמה האסטרטגית עובר, בין היתר, דרך תמורה יסודית ברצועה, הכוללת את החלפת שלטונו של חמאס ושחרור החטופים.

מדובר בסוגיה שהיא א' – פצע פעור בחברה הישראלית, שיש להביא לתיקונו באמצעות הבאת החטופים החיים והנרצחים הביתה; ב' – המשך איום ישיר על העורף הישראלי, ופוטנציאל נוסף לפיגועי טרור נגד המדינה בעתיד; ג' – מבחן לעוצמתה של ישראל, הן מול הקהילה הבינלאומית בכלל, הן מול מדינות ערב הסוניות והמתונות בפרט, הממתינות לראות את תוצאות המערכה נגד ארגון הטרור העזתי.

בעתיד הקרוב, אם הפסקת האש בעזה תחזיק מעמד, צפוי המיקוד העולמי לשוב לחזית העזתית. לפיכך נדרש צה"ל להאיץ את המלאכה ברצועה, להשמיד את יכולותיו של חמאס, תשתיותיו ופעיליו, לדחוק אותו ממרכז הכוח שלו באמצעות השליטה בחלוקת הסיוע, ולערער את יסודות שלטונו על ידי ניתוק הקשר שלו מהאזרח הפשוט בעזה. ישראל מוכרחה לשאוף להגיע להכרעה תוך זמן קצר ככל האפשר, אחרי שדשדשה בקצב איטי ברצועה.

יש לחתור לממש חזון לפתרון קבע ברצועה, בין אם בדמות תוכניתו של הנשיא טראמפ לפינוי תושבי הרצועה ובין אם תוכנית אחרת שתבחר ישראל לממש. לא ניתן לקבל מציאות שבה המצב הקיים נמשך עוד ועוד, ללא תכלית ברורה וקצובה בזמן. במקביל, יש להמשיך לנתק ככל האפשר את הקשר הישיר בין חמאס וארגוני טרור אחרים ברצועה ובין איראן, בבחינת ייבוש מקורות המימון והאספקה של המחבלים בעזה.

אם ארה"ב ואיראן ילכו לקראת הסכם אפשרי בטווח הזמן הקרוב, יש מקום לבחון מול האמריקנים מהלך לקשירת הסכם כזה לשחרור החטופים הישראלים בעזה, לצד פירוק חמאס מנשקו והפסקת המערכה ברצועה. עם זאת, מהלך כזה צריך לעמוד בקנה אחד עם האינטרסים של ישראל, ואינו יכול לאפשר את תום המלחמה מבלי שהמציאות בעזה השתנתה וחמאס לא יהווה יותר איום עתידי על ישראל.

יהודה ושומרון

באופן מסורתי וגם במהלך המלחמה הטרור הפלסטיני מיהודה ושומרון נמשך על אש קטנה, עולה ויורד בתקופות מסוימות, ולרוב אינו מאתגר את כלל יכולותיה של מערכת הביטחון הישראלית. עם זאת, בזמן מלחמת חרבות ברזל ניסו הקדישו גורמים איראניים ופרו-חמאסיים מאמצים מיוחדים לשלח את השטח, להבריק כלי נשק מתקדמים וידע, ולהפוך את החזית היו"שית לזירה פעילה שצה"ל ייאלץ להסיט אליה קשב ומשאבים. ממילא, סקרים שנערכו בקרב הפלסטינים מגלים הקצנה רחבה יותר בקרב האוכלוסייה הפלסטינית ביהודה ושומרון ביחס לתושבי עזה, ומעידים על רצון גדול יותר בקרבם לדבוק בדרך של "התנגדות" חמושה נגד ישראל.

בפועל, זירה זו נותרה משנית בראייה אסטרטגית, בעיקר עקב פעילות מוגברת של כוחות ישראליים במחנות הפליטים, ובפרט באזור השומרון – ג'נין, טולכרם ושכם. הכוחות סיכלו חוליות טרור רבות, השמידו תשתיות ששימשו אותן ואמצעי לחימה, ופעלו במחנות הפליטים כדי לנקות אותם מגורמים עוינים.

בראייה עתידית, איראן וחמאס צפויים לנסות להמשיך לעודד גורמים מקומיים לנסות לבצע פיגועים נגד חיילי צה"ל, מתיישבים ואף בלב הערים הישראליות, מתוך תקווה שכך תופנה תשומת הלב העולמי ליהודה ושומרון ולסוגיה הפלסטינית. צה"ל נדרש להיערך לכך בכמה ממדים: סיכול איומים דחופים ופעילות יזומה להשמדת



תשתיות טרור, הגנה מרחבית על כבישים ויישובים ביהודה ושומרון, ופעילות נגד הברחות נשק וכספים למימון טרור. בהקשר זה, בניית הגדר המורחבת בגבול ירדן יכולה לתרום משמעותית ליכולות ההגנה הישראליות. במקביל, יש לעקוב אחרי האפשרות של קשר מתפתח בין גורמי פשיעה במגזר הערבי-ישראלי ובין ארגוני טרור ביהודה ושומרון – תופעה שניצניה נראו באחרונה, בעיקר בכל הקשור להברחת אמצעי לחימה ומכירת כלי נשק. יש לגדוע כל ניסיונות לשיתופי פעולה מעמיקים יותר באיבם, כמו למשל בתחום החיסולים הפליליים או ביצוע פעולות טרור, ולגבש דרכים לפעול נגד הברחות הנשק.

אתגר נוסף ביהודה ושומרון הוא הרשות הפלסטינית והנהגתה, אשר מחד גיסא מנהלת מלחמה מדינית נגד ישראל, ומאידך גיסא כושלת ביישום מחויבויותיה למנהל תקין ונקי כפיים כלפי האוכלוסייה המקומית. לא ברורה עד כמה תרומתה לסיכול הטרור הפלסטיני גדולה כבעבר. בהתאם להנחה הרווחת כיום בקרב גורמי ממשל ישראליים, שלפיה הרשות אינה יכולה לשלוט בשטח וקיומה מהווה סיכון להשתלטות איראנית על שטחי יהודה ושומרון, יש להמשיך לבחון דרכים להקטין את השפעתה של הרש"פ, לצמצם את מעמדה הבינלאומי ולהוסיף להדגיש את חוסר התוחלת בפתרון שתי המדינות בעת הזאת.

בעקבות הפסקת האש באיראן, קיים סיכוי סביר לחידוש יוזמות בינלאומיות לקידום פתרון שתי המדינות, דוגמת הוועידה שיזמו צרפת וערב הסעודית ערב המלחמה. יש להכין "סל תגובות" מדיני למהלכים מעין אלה, ולהבהיר למדינות ידידותיות את המחיר שישלמו הן וגם הפלסטינים בעקבות כך. כמו כן, כל יוזמה מדינית אזורית שתקדם הקמת מדינה פלסטינית עשויה להיות מסוכנת לישראל, ויש לבחון היטב את המחירים שתגבה אל מול התועלות שגלומות בה.

ירדן ומצרים

ככלל, הגבולות עם "מדינות השלום" נותרו שקטים במהלך מלחמת חרבות ברזל, ובפרט במהלך התקיפה על איראן במסגרת מבצע "עם כלביא". ירדן אף השתתפה באופן פעיל בהגנה על ישראל (ועל עצמה) באירועי ירי הטילים מאיראן, ויירטה כטב"מים וטילי שיט שנורו מעל שטחה. מצרים מצידה ניהלה שיח עם ישראל על המצב בעזה, וניסתה לתווך במאמצי הפסקת האש ושחרור החטופים, אך לא נקטה עמדה פעילה של סיוע לישראל – ואף חתמה את גבולה לעזה מפני יציאה של תושבי עזה, גינתה את ישראל בחרפות ובשלבים מסוימים אף איימה עליה במרמוז.

הממלכה ההאשמית היא מוקד מועד לניסיונות הפיכה של גורמים אסלאמיסטיים, ועשויה להוות מטרה של ניסיון איראני להשיג דריסת רגל מחודשת באזור לאחר שטהרן איבדה חלק ניכר מהשפעתה בלבנון, עזה וסוריה. בין היתר, במהלך המלחמה נחשפו חוליות טרור בירדן, ואף אותו מטעני חבלה גדולים שיועדו ככל הנראה לפגוע בכוחות הירדניים והישראליים. גבולותיה של ירדן משמשים תדיר לצורך הברחות נשק לגורמי טרור ופשיעה בישראל, ביהודה ובשומרון, ואף עשויים לשמש בידי גורמים עוינים שמבקשים לחדור לישראל או לשטחי הרש"פ ומשם לבצע פיגועים.

יש לעודד את הרשויות בירדן להוסיף לנקוט מאמצים מוגברים למניעת פעילות טרור משטחה, כמו למשל ההכרזה של המלך עבדאללה על האחים המוסלמים כהתארגנות אסורה והחרמת כל נכסי התנועה. במקביל, צה"ל, שב"כ והמוסד צריכים להמשיך את שיתוף הפעולה הביטחוני והמודיעיני עם מערכת הביטחון הירדנית, לצורך מניעת טרור והברחה, סיכול ניסיונות הפיכה ומעקב אחרי גורמים פרו-איראניים ופלסטיניים בממלכה.



צה"ל נדרש מצידו, במידת האפשר, להקצות כוחות רבים יותר לאבטחת הגבול הארוך עם ירדן כדי להיאבק בתופעת הברחות הנשק. הממשלה צריכה לאשר ולהביא לידי ביצוע את בנייתה של גדר משמעותית יותר בגבול המזרחי, תוך תיאום ובניית ציפיות עם הכוחות הירדניים והבניית הליכי עבודה מסודרים במציאות חדשה זו. עניין נוסף שיש לעודד הוא את הקשרים החיוביים שיכולה ירדן עם המשטר החדש בסוריה (וגם עם מצרים, במידה מועטה יותר), ובפרט בתחום שיתוף הפעולה למלחמה בהברחות נשק וסמים, בגורמי טרור אסלאמיסטיים ובניסיונות חדירה איראניים.

ביחס לקהיר, יש לתת את הדעת על ההתקרבות בשנים האחרונות בין מצרים ובין יריבותיה האזוריות של ישראל, ובהן טורקיה ואיראן בפרט. על ישראל לעודד עשייה מדינית משותפת עם מצרים ולבחון כיצד לנתק אותה מהחיבוק של הנשיא ארדואן, ובמקביל לבנות תלות שלה בישראל – בין היתר, למשל, באמצעות המשך אספקת גז, שיתוף פעולה ביטחוני ומודיעיני ועוד. בה בעת, חובה על ישראל לא לעצום עיניים אל מול ההתעצמות הצבאית המצרית בסיני, להיערך לה ברמה מבצעית ותכנונית, ולבחון אם ניתן לקיים שיח עם ממשל טראמפ כדי לרסן את המצרים בהקשר זה.

עיראק

הזירה העיראקית מתאפיינת ביציבות יחסית ביחס לישראל, לצד מאבק של השפעה בין איראן וארה"ב על הממשל המקומי – שנראה כי בשנה האחרונה, בעקבות המלחמה האזורית, נטה דווקא לטובת ארה"ב. באמצעות שיח עם הממשלה בבגדד, איומים אמריקניים בדבר הפסקת שיתוף הפעולה והתרעות ישראליות על תקיפה אפשרית של מיליציות שיעיות בעיראק, הפעילה ההנהגה במדינה לחץ על המיליציות – ואלה הודיעו כי יפסיקו לתקוף את ישראל באמצעות כטב"מים, כפי שעשו בתחילת המלחמה.

מאז הכרזה זו באוקטובר, בסמוך להפסקת האש עם חיזבאללה, נשמר שקט בגזרה העיראקית ולא זוהו שיגורי כטב"מים לעבר ישראל. עם התקיפה הישראלית באיראן והצטרפותה של ארה"ב למלחמה, היה חשש כי המיליציות ישובו לנסות לפגוע בעורף הישראלי, או במקביל להוציא לפועל מתקפות נגד אינטרסים אמריקניים באזור. בדיעבד, התברר כי המיליציות אכן שיגרו לעבר העורף הישראלי כארבעים כטב"מים, אולי כמחווה סמלית, אך לא לקחו חלק משמעותי במאמץ המלחמתי נגדנו. עם זאת, מדובר בתקדים מסוכן ובעייתי, שיש לבחון דרכים לגדוע אותו באיבו.

לפיכך, מומלץ כי ישראל וארה"ב יבצעו פעילות משותפת בנוסח שכבר הצליח בעיראק, באמצעות לחץ אמריקני על הממשלה המקומית ובמקביל איומים של צה"ל על תקיפה אפשרית נגד המיליציות. יש להבהיר להנהגה בבגדד כי תפקידה הוא לרסן את המיליציות, וכי האחריות הביטחונית על הנעשה בשטחה מוטלת עליה. בד בבד, יש לבנות משוואה ברורה שלפיה כל פגיעה באינטרסים אמריקניים או ישראלים תביא לגביית מחיר כבד מעיראק ומוסדותיה הרשמיים.

אם מאמץ זה לא יצלח, יש לבחון תקיפה ממוקדת על המיליציות – במאמץ משותף עם ארה"ב ואפילו פעולה ישראלית עצמאית – כדי להבהיר להן את מחיר ההצטרפות מחדש למערכה. אם אזהרה זו לא תישמע, יש להוציא לפועל מתקפה רחבה על המיליציות, כדי לעקר את יכולתן לתקוף את ישראל והכוחות האמריקניים. המלחמה מאפשרת הזדמנות להעצים את השותפות המערבית והישראלית עם עיראק ומול איראן, אפילו תחת המשטר האיראני הנוכחי המוחלש. בניית מאזן כוחות חדש בין איראן ועיראק עשוי לפעול כגורם מייצב באזור, כנקודת עוגן נוספת לישראל במרחב מול משטר האייתוללות, וכאפשרות ממשית חדשה להרחבת הסכמי אברהם.



סוריה

הזירה הסורית עברה שינוי עצום במהלך מלחמת חרבות ברזל, בעקבות הפלת משטר אסד בידי המורדים, עליית השלטון החדש במדינה, השמדת יכולות הצבא הסורי בידי צה"ל ותפיסת אזורי חיץ בסמוך לגבול ישראל. בראייה ישראלית מדובר בשינוי אסטרטגי, שכן המדינה יצאה מאזור השליטה האיראני והרוסי, עברה לחסות תחת השפעה טורקית, ואף זכתה להתקבל בקהילה הבינלאומית בלגיטימיות מוגברת – שבאה לידי ביטוי בהסרה של חלק ניכר מהעיצומים על דמשק. בימים אלה עובר הממשל הסורי תהליך של ניסיון לשיקום תדמיתו והתשתיות במדינה, אך מכיוון שמדובר בהנהגה שהיא יוצאת ארגוני ג'יהאד עולמי יש עוד לראות לאיזה כיוון ינקוט ביחס למערב, לישראל ובכלל.

מבחינתה, ישראל צריכה להמשיך בעת הנוכחית ובטווח הזמן הנראה לעין לשמור על האינטרסים שלה באזור הגבול, כדי להגן על שטחה מפני התפתחות של איומים גוברים בגזרה הסורית. במסגרת זו, צה"ל ימשיך לאחוז באזורי החיץ שתפס בסמוך לסוריה ובשטחה, ואף ידאג לפרז את האזורים הסמוכים לשטחי חיץ אלה. במקביל, יש להמשיך למנוע את בנייתן של יכולות אסטרטגיות בסוריה – אם בידי המשטר ואם בידי גורמים אחרים – תוך הבהרה לממשל בדמשק כי זהו קו אדום מבחינת ישראל, וכי לא תבליג עליו.

צה"ל נדרש להמשיך להגן על הדרוזים בסוריה, הקשורים בקשרי משפחה לבני עדתם בישראל, עקב חברות האיתנה של עדה זו לישראל ולכוחות הביטחון בפרט. בדומה לנעשה עד כה, ישראל מחויבת אף להבהיר לממשל בדמשק כי פגיעה בדרוזים תיענה בכוח צבאי, ואף בתקיפה של סמלי שלטון.

עם זאת, וביתר שאת בעקבות המלחמה מול איראן והחלשות ראש התמנון, ישראל צריכה להמשיך לקדם שיח עם המשטר החדש, בין אם באופן ישיר ובין באמצעות תיווך, ולבדוק את נכונותו לקדם הידברות מולה, צעדים בוני אמון ואף הסכם שלום אמיתי. כמו כן, יש להמשיך לעודד את המשטר בדמשק, אולי אפילו באמצעות תמריצים חיוביים, להוסיף לפעול נגד מאמצי ההצטיידות וההברחה של חיזבאללה, וכן ביחס לגורמים פרו-איראניים המבקשים לקנות לעצמם דריסת רגל בסוריה. במקביל, ניתן להבהיר לממשל שם כי אחריותו היא לשמור על השקט בתוך שטחה של סוריה, ולמנוע התפתחות של איומים נגד ישראל ממנה.

הזירה האזורית

יש להגביר את הערנות הישראלית כלפי האיום הטורקי הגובר, בצד שיח על סוגיה זו הממשל האמריקני (שמנהיגו, טראמפ, מצוי בקשרים קרובים עם הנשיא הטורקי ארדואן) בעניין ההתחזקות של גורמים דתיים קיצוניים באנקרה. יש לבנות יכולות ישראליות עצמאיות לאיתור איום טורקי ומתן התרעה על סכנה מצד אנקרה מבעוד מועד, לעקוב אחר ההתעצמות הצבאית הטורקית (בתחום הטילאות והים בפרט) ולהעמיד לכך פתרונות. כמו כן, על ישראל לעקוב אחר המעורבות הגוברת של תורכיה בסוריה, ולוודא כי לא תיצור שם ציר עוין חדש נגד ישראל, בהובלת גורמים סוניים קיצוניים.

הישגי הלחימה באיראן, לצד המערכות המוצלחות נגד חיזבאללה והמשטר הסורי, ככל הנראה שיקמו את מעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית, ובקרב מדינות ערביות ומוסלמיות בפרט. אף שמהשפה ולחוץ נשמעו גינויים כלפי ישראל, נראה כי בשיחות סגורות הביעו מנהיגים רבים במדינות אלה תמיכה במאמצי צה"ל לנטרל את תוכנית הגרעין האיראנית ולחסל את ארגוני השלוחה האזוריים שלה, ואף הערכה רבה להישגים הישראליים.



יש לנצל את המומנטום שנוצר כעת, בשיתוף פעולה עם ממשל טראמפ, כדי להרחיב את מעגל המדינות החברות בהסכמי אברהם, ולקדם שיתופי פעולה והסכמי נורמליזציה עם ישראל. עם זאת, יש להבהיר כי הסכמים כאלה צריכים להיות תועלתניים לשני הצדדים, וכי לא יוכלו להתקיים על בסיס תנאים מוקדמים ודרישות שאינם עולים בקנה אחד עם האינטרסים של ישראל והמדינות הערביות גם יחד. כמו כן, כריכת הסכמים כאלה בפתרונות למצב בזירות אחרות, כגון עזה, יו"ש או איראן, צריכה להיבחן בראי התועלת שתצמח לישראל אל מול המחיר הצפוי – ולבדוק אם יש בכך מאזן רווחי כדאי לישראל.